

**HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU**

OPINNÄYTETYÖ

Luokkarakenteen vaikutus ryhmäytymiseen

Tapaustutkimus Karkkilan yhteiskoulun erillisluokassa

Saara Rantanen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika 3 / 2013

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Saara Rantanen	Sivumäärä 24 ja 2 liitesivua
Työn nimi Luokkarakenteen vaikutus ryhmäytymiseen	
Ohjaava(t) opettaja(t) Reijo Viitanen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Karkkilan yhteiskoulu	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyö on tapaustutkimus, joka on toteutettu Karkkilan yhteiskoulussa. Työ käsittelee luokkarakenteen vaikutusta ryhmäytymiseen. Tutkimuksen kohderyhmänä toimi Karkkilan yhteiskoulun yhdeksännen luokka-asteen poikaluokka. Tavoitteenani oli selvittää millä tavoin poikaluokan oppilaat kokivat ryhmäytymisen luokassaan. Opinnäytetyön aihe nousi Karkkilan yhteiskoulun opettajien tarpeesta kehittää omia toimintatapojaan. Työ ei kuitenkaan ole ongelmalähtöinen.</p> <p>Opinnäytetyön aineisto on kerätty määrällisestä ja analysoitu laadullisesti. Tutkimusmenetelmänä on käytetty internet pohjaista kyselylomaketta, joka on toteutettu Webropol-ohjelmalla.</p> <p>Opinnäytetyöni antaa tietoa ja kehittämisehdotuksia Karkkilan yhteiskoululle koskien koululaisten ryhmäytymistä erillisloukkakokeilussa. Tutkimuksesta saatuja tuloksia voidaan myös hyödyntää toimiessa vastaavanlaisten erillisloukkien kanssa jatkossa. Tulokset eivät kuitenkaan ole yleistettävissä. Työ on tärkeä myös siksi, koska aihealueesta aikaisemmin tehdyt tutkimukset ovat vähäisiä.</p>	
Asiasanat ryhmäytyminen, sukupuolisensitiivisyys	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Saara Rantanen	Number of Pages 26
Title Class structures influence in grouping	
Supervisor(s) Reijo Viitanen	
Subscriber and/or Mentor Co-educational school, Karkkila	
Abstract <p>This thesis is a case study research carried out at Karkkila co-educational school. Thesis is about class structures influence in grouping. Target group was Karkkila co-educational schools ninth grade boy class. Target of the thesis was to find out how do the students of this class see grouping in their class. Idea for this thesis topic came from schools teachers to develop their need to improve their current practices.</p> <p>Material was collected through quantitative methods and analyzed qualitatively. An internet-based questionnaire was used as a research method. Questionnaire was conducted via Webropol-programme.</p> <p>As a result, thesis gives information about grouping and suggestions how to develop matters related to it. Also other schools and classes can benefit and learn from the results, noting though that results can not be generalised. This thesis and its results are important because number of studies regarding same topic is little.</p>	
Keywords grouping, gender sensitivity	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TIETOPERUSTA	7
2.1 Ryhmytyminen	7
2.2 Sukupuolisensitiivisyys	9
3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TOTEUTUS	10
4 TUTKIMUSMENETELMÄT	11
4.1 Lomakehaastattelu	12
5 SUKUPUOLEEN PERUSTUVAT KOKEILUT	13
5.1 Tutkimuksia	13
6 TUTKIMUSTULOKSIA	15
6.1 Tulokset	15
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	22
LÄHTEET	26
LIITTEET	

LIITE 1 Tutkimuslupa
LIITE 2 Kyselylomake

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aihe nousi Karkkilan yhteiskoulun tarpeesta tarkastella omaa toimintaansa, sen osalta miten yhdeksännen luokka-asteen poikaluokan oppilaat ovat kokeneet ryhmäytymisen luokassaan. Tutkimukseni kohteena on siis luokka, joka on sukupuolen mukaan eriytetty, poikaluokaksi. Tämä ensimmäinen poikaluokkakokeilu Karkkilan yhteiskoulussa on toiminut hyvin ainakin oppimistulosten näkökulmasta. Tämän vuoksi kokemuksesta halutaan oppia. Koulu haluaa tietoa siitä, miten luokkarakenne on vaikuttanut luokan oppilaiden ryhmäytymiseen. Tästä saadaan viitteitä miten toimia mahdollisten poikaluokkien kanssa jatkossa?

Karkkilan yhteiskoulu tarjoaa perusopetusta kaikille kunnan 7-9 -luokkalaisille oppilaille. Yhteiskoulussa luokkia on yhteensä 15, viisi 7.-luokkaa, viisi 8.-luokkaa ja viisi 9.-luokkaa. Opetuksen tukena koulussa toimii pienluokka, joustavan perusopetuksen ryhmä ja osa-aikaista erityisopetusta tarjoava pienryhmä. Koululla on oppilaita tällä hetkellä noin 300 ja opetushenkilökuntaa noin 40. Tämän lisäksi koulussa toimii terveydenhoitaja ja koulukuraattori. Koulu toimii vahvasti yhteistyössä oppilaiden huoltajien kanssa. (Karkkilan yhteiskoulu 2012.)

Työskentelyä koulussa ohjaa Karkkilan yhteiskoulun opetussuunnitelma. Koulun toiminta-ajatuksena on tarjota oppilailleen perusta kasvaa vastuullisiksi kansalaisiksi. Tukea toiminta-ajatukselle tarjoaa koulussa toimivat Verso- ”Vertaissovittelu oppilaiden kesken” -ohjelma ja kiusaamisen vastainen toimenpideohjelma Kiva-Koulu. (Karkkilan yhteiskoulu 2012.)

Opetussuunnitelman perusteissa korostuu muun muassa oppimiseen motivoivan ja viihtyisän oppimisympäristön luominen. Näiden lisäksi myös joustavan koulukulttuurin edistämiseksi koululla myös on tarjota erilaisia kerhoja, muun muassa näytelmä-, elokuva-, ja musikaalikerho, joihin oppilaat voivat osallistua. Karkkilan yhteiskoulun arvoissa korostuvat itsenäinen ja yhteisöllinen oppiminen. Oppilasta kannustetaan aktiivisuuteen, itseohjautuvuuteen, luovuuteen ja oman toimintansa arviointiin. (Karkkilan yhteiskoulu 2012; Karkkilan yhteiskoulun opetussuunnitelma 2012; Karkkilan kaupungin perusopetuksen vuosiluokkien 1-9 opetussuunnitelma 2012.)

Tapaukseni erillisluokka on muodostettu samaan ikäluokkaan kuuluvista nuorista. Luokan kokoamiseen on osallistunut jo oppilaat entuudestaan tunteva kuraattori (Karkkilassa yksi kuraattori hoitaa kaikki kaupungin koulut). Luokka on koottu lukujärjestysteknisten perusteiden pohjalta, kuten muutkin peruskoulun luokat. Kuraattorin toimesta luokkaa muodostettaessa on pystytty myös välttämään opetukselliset ongelmat (luokka on pyritty muodostamaan samantasoisista oppilaista). Luokassa on yhteensä 17 oppilasta. Tämä Karkkilan yhteiskoulun ensimmäinen poikaluokka-kokeilu sai alkunsa yksinkertaisesti siitä, että vuonna 2009 yläasteelle siirtyvistä oppilaista poikia oli enemmän kuin tyttöjä.

Aineiston tutkimusmenetelmänä käytin internet-pohjaista kyselylomaketta, jonka toteutin Webropol-ohjelmalla. Kyselylomale oli puolistrukturoitu, eli se sisälsi suljettuja ja avoimia kysymyksiä. Haastattelukysymykset laadin huomioiden opinnäytetyölleni asettamat tutkimuskysymykset:

1)Miten luokkarakenne vaikuttaa ryhmäytymiseen tässä tapaustudkimuksessa?

2)Mitkä tekijät ovat oppilaiden mielestä edistäneet luokkansa ryhmäytymistä ja mitkä puolestaan haitanneet?

Sairastapauksista johtuen haastatteluun osallistui luokan 17sta oppilaasta 14. Työni tavoitteena on saada poikaluokan oppilaiden ääni kuuluviin ja täten tutkimustulosten pohjalta nostaa esille nousseita toiveita, kehittämisideoita ja tietämystä ammatillisten käytäntöjen parantamisessa Karkkilan yhteiskoulussa.

Mielenkiintoni aiheeseen herätti se, ettei tutkimus ole lainkaan ongelmalähtöinen. Tutkimuksessa ei haeta ratkaisua ongelmaan vaan pyritään oppimaan kokemuksesta. Ammattialallemme aihe on ajankohtainen. Tutustuessani tausta-aineistoon havaitsin, että tieto erillisluokkakokeiluista ja sukupuolisesti jaotellun ryhmäjakoon kohdistuva tutkimus on tällä hetkellä hyvin vähäistä. Kiinnitin huomiota myös siihen, että sukupuolisensitiivisyys tuntuu nykyään kääntyneen suurimmaksi osaksi pelkästään tyttötyöhön. Missä siis pojat? Vaikka maailmalla kiinnostus erillisopetuksen kehittämiseen onkin kasvanut, ongelmana on se, että erillisopetus olettaa tytöt ja pojat oppi-

joina toisistaan eroaviksi ryhmiksi (tasa-arvotiedon keskus). On fakta, että oppimisessa ei ole eroja, mutta tavassa oppia on. Koen tärkeäksi keskittää erillisluokkakokeilun tutkimisessa pääpisteen myös muualle kuin oppimistuloksiin.

Karkkilan yhteiskoululle työ on tärkeä toiminnan uudistamisen kannalta, koulukulttuurin alati muuttuessa. Merkityksellinen tutkimukseni on myös siihen osallistuneille pojille tässä median painostamassa ja stereotypioita pursuavassa yhteiskunnassa. Heidän äänensä kokemuksesta luokkaryhmän jäsenenä ja ryhmäytymisprosessissa läsnäolijana on opinnäytetyöni pohja.

Mielestäni on myös muistettava, ettei ole olemassa minkäänlaista yleistä mittaria tyytyväisyydestä, vaan tällainen mittari on jokaiselle henkilökohtainen. Tästä johtuen tarkastelen opinnäytetyössäni ryhmän ryhmäytymistä juuri yksilöiden näkökulmasta. Toivon opinnäytetyöni herättävän keskustelua erillisluokkakokeiluista. Toivon myös että tapaustutkimukseni tuloksia pystyttäisiin käyttämään apuna suunniteltaessa aiheita koskevia muita tutkimuksia.

2 TIETOPERUSTA

Opinnäytetyöni kaksi keskeistä käsitettä ovat ryhmäytyminen ja sukupuolisensitiivisyys. Avaamalla käsitteet kerron käsitteiden asiayhteydestä opinnäytetyössäni.

2.1 Ryhmäytyminen

Ryhmäytyessään ryhmäkokonaisuus saavuttaa toiminnalleen välttämättömän toimintakyvyn (Himberg & Jauhiainen 1998, 145-146; Jauhiainen & Eskola 1994, 91-92). Ryhmäksi kehittyminen, ryhmäytyminen, edellyttää vastavuoroista vuorovaikutusta ryhmäläisten kesken. Tässä prosessissa, ryhmäytyessä, ryhmän jäsenet löytävät paikkansa ryhmästään, sekä tiedostavat muut ryhmäläiset. (Himberg & Jauhiainen 1998, 145-146; Jauhiainen & Eskola 1994, 91-92.)

Työssäni tutkin ryhmäytymisen onnistumista erillisluokkaryhmän jäsenten näkökulmasta. Koska jokaisen ryhmän kehitysprosessi on omanlaisensa, paneuduin tutkimaan millaisena luokan oppilaat kokivat ryhmänsä vuorovaikutuksen, miten se toimi ja mitkä asiat toimivuuteen vaikuttivat (Himberg & Jauhiainen 1998, 147; Jauhiainen & Eskola 1994, 95). Ryhmän vuorovaikutuksen tutkiminen on ainut edellytys tavoitteeni selvittämiseksi (Himberg & Jauhiainen 1998, 147; Jauhiainen & Eskola 1994, 95).

Vuorovaikutuksen toimivuus koostuu ryhmän kiinteydestä, koheesiosta (Aho, S. & Laine, K. 1997, 206-208). Tärkeimpänä kiinteyteen vaikuttavista tekijöistä näen ryhmän jäsenten mielekkyyden, sen, että ryhmäläiset pitävät toisistaan. Mikäli näin ei ole, ryhmässä toimiminen on oletettavasti haastavaa. Koheesio puuttuessa, ryhmässä muodostuu usein pienempiä ryhmittymiä, sisäpiirejä, jotka eivät useinkaan hyväksy ryhmittymälleen ulkopuolisia ihmisiä. Koheesio syntyy on usein vaikeaa ryhmissä, jotka on muodostettu ulkoa määräten, kuten esimerkiksi tapaukseni luokka, eikä niinkään ryhmän jäsenistä itsestään lähtien. (S. & Laine, K. 1997, 206-208.) Tällöin esimerkiksi ryhmäohjaajalla on avainvastuu edistää koheesiota ja täten ryhmäytymistä, toteuttaen esimerkiksi erilaisia yhteisöllisiä työskentelymenetelmiä (Jauhiainen & Eskola 1994, 92).

Sekä Forrestin että Tuckmanin mukaan ryhmän kehitysprosessissa on kolme vaihetta, jotka etenevät seuraavasti;

- 1) ryhmän kehittyminen omassa tahdissa, ohjaajakeskeisesti
 - 2) ryhmän kehittyminen omassa tahdissa, yksilökeskeisesti
- ja
- 3) ryhmän kehittyminen, yhteistyökeskeisesti.

Tämä viimeinen kehitysprosessin vaihe ryhmäytymisessä saavutetaan vain vastavuoroisen vuorovaikutuksen vallitessa, ryhmän jäsenten antaessa toisilleen tilaa ryhmässä (Himberg & Jauhiainen 1998, 146-147; Jauhiainen & Eskola 1994, 94). En koe tarpeelliseksi avata ryhmän kehitysprosessin vaiheita suuremmin, sillä en niinkään paneudu eri prosessin vaiheisiin, vaan kokonaisuuden hahmottamiseen ja

tähän kolmannen kehitysprosessin vaiheen toteutumiseen; miten luokka on ryhmäytynyt, eli onko luokassa vallinnut tämä ryhmäytymiselle välttämätön vastavuoroinen ilmapiiiri.

Koen ryhmäytymisen merkittäväksi ja mielenkiintoiseksi aiheeksi tutkia, sillä meillä jokaisella on luontainen tarve kuulua johonkin ryhmään, yhteisöön. Ihmisinä haemme luontaisesti hyvän olon tunteita, joita ryhmä ja samankaltaiset ihmiset voivat jakaa. Parhaimmillaan toimiva ryhmä tekee jäsenensä tarpeelliseksi toiminnalleen, antaa samaistumisen mallin, on vuorovaikutukseltaan vastavuoroinen ja antaa ryhmäläisilleen tilaa toteuttaa itseään. Kukapa ei sitä haluaisi? Muun muassa järjestöt järjestävät erilaisia ajanviete- ja tukiryhmätoimintoja nuorille. Voisi siis kuvitella että ryhmään kuuluminen on erityisen merkityksellistä varsinkin nuorelle (esimerkiksi, kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön asiantuntija- ja palveluorganisaatio CIMO ja nuorisotoimiohjelma Youth in action (nuorten kansainväliset ryhmätapaamiset), Helsingin seudun Seta ry ja nuorten lauantairyhmä alle 25-vuotiaille, Suomen mielenterveysseura ja vertaistukiryhmiä pääkaupunkiseudun nuorille).

Kiinnostukseni aihetta kohtaan kasvoi entisestään seurattessani 13-vuotiaan tytärpuoleni arkea. Murrosikä on tuonut tullessaan ryhmään kuulumisen ja vahvaa samaistumisen tarvetta. Ihmissuhteiden luominen ikätovereiden kesken onkin Tony Dunderfeltin mukaan yksi nuoruusiän varhaisvaiheeseen (13-16 -vuotiaat) kuuluvista seikoista (Dunderfelt, 1990, 92). Tarkkaillessani muita oman kotikyläni nuoria tuntuu, että erilaisuuteen suhtaudutaan usein hyvin jyrkästi. Merkityksellisen aiheesta tekee myös se, että ryhmistä ja ”sisäpiireistä” ulkopuolelle jääminen saattaa johtaa esimerkiksi koulukiusaamiseen. Sitä kautta pelko syrjäytymisestä kasvaa. Riitta Jauhiaisen ja Marjatta Eskolan Ryhmäilmiö kirjan mukaan ryhmä koetaankin itsetuntemuksen lisäämisen välineenä, ryhmän toimivuus todella on siis tärkeää (Jauhiainen & Eskola 1994, 16).

2.2 Sukupuolisensitiivisyys

Sukupuolisensitiivisyydellä tarkoitetaan sukupuolinäkökulman huomiointia, sukupuoleen liitettyjen asenteiden tunnistamista ja näkyväksi tekemistä. Niin kansalaistoimin-

nassa ja nuorisotyössä kuin koulumaailmassakin sukupuolisensitiivisellä otteella voidaan muun muassa vähentää sukupuoliroolien aiheuttamaa jännitettä, antaa samaa sukupuolta olevan turvallisen aikuisen tuki ja roolimalli sekä antaa ryhmän tukea (Sukupuolten välisen tasa-arvon valtavirtaistamisen perussanasto 2012; Anttonen Kever3/2006.)

Omassa työssäni sukupuolisensitiivisyys korostuu käsitellessäni erillisluokkaa. Työssäni, toteuttaessani haastatteluita, kiinnitin huomiota sukupuolen saralla siihen, ovatko Karkkilan yhteiskoulun arkiset käytännöt sukupuolistavia? Kohdellaanko koulussa siis tyttöjä ja poikia eriarvoisesti? Mikä merkitys tällä on erillisluokan oppilaille, heidän pohtiessaan omia kykyjä ja mahdollisuuksiaan (Ojala, Palmu & Saarinen 2009, 151). Ja eritoten, onko tällä ollut vaikutusta ryhmäytymisessä?

Sukupuoli näkökulman huomiointi tällä hetkellä on mielestäni tärkeää, median asettaessa nuorille paineita ja odotuksia. Lehdissä ja sosiaalisessa mediassa pyörii otsikoita sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyen; millainen kunkin pitäisi olla ja mikä on oikea tapa olla tyttö tai poika. Media asettaa nuorelle haasteita kasvaa omanlaisekseen. Koulumaailman ja median lisäksi myös ryhmä luo paineita olla tietynlainen.

Erillisluokan ryhmäytymistä pohtiessa on mielestäni otettava huomioon myös vastakkainen sukupuoli, sillä nuorelle ihmissuhteiden luominen on tyypillistä (Dunderfelt 1990, 92). On mielenkiintoista saada selville ovatko erillisluokan oppilaat kokeneet suhteiden luomisen ikätovereiden kesken, ja varsinkin vastakkaisen sukupuolen kanssa, haasteelliseksi. Sukupuolinäkökulman huomioinnilla pyrin tekemään näkyväksi tutkimukseni nuorille kohdistetut mahdolliset odotukset ja paineet sukupuolta kohtaan.

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TOTEUTUS

Opinnäytetyöni tarkoituksena on saada selville miten yhdeksännen luokka-asteen poikaluokan oppilaat ovat kokeneet ryhmäytymisen luokassaan. Opinnäytetyöni aihe nousi Karkkilan yhteiskoulun opettajien tarpeesta tarkastella omaa toimintaansa ja

toimintansa tuloksia. Tapaustutkimukseni tuottaa Karkkilan yhteiskoulun opettajille tietoa, siitä mitkä ovat ne ryhmäytymistä tukevat ja haittaavat tekijät poikaluokassa oppilaiden näkökumasta. Tutkimustulosteni pohjalta saadaan nuorten ääni kuuluviin. Tutkimustulosten validiutta ja reabiliteettia tukee tieto siitä, että yhdeksännen luokkar ryhmän oppilaat ovat opiskelleet ryhmänä yhdessä kaksi aikaisempaa vuotta.

Opinnäytetyölleni asettamat tutkimuskysymykset ovat:

- 1) Miten luokkarakenne vaikuttaa ryhmäytymiseen tässä tapaustutkimuksessa?
- 2) Mitkä tekijät ovat oppilaiden mielestä edistäneet luokkansa ryhmäytymistä ja mitkä puolestaan haitanneet?

Opinnäytetyössäni hyödynsin sekä määrällisen että laadullisen tutkimuksen tapoja. Olen kerännyt aineiston Webropol-ohjelmalla strukturoidusti ja analysoinut sen laadullisesti. Tutkimusaineiston lähtökohtana ovat edellä mainitut tutkimuskysymykset. Ennen aineiston keräämistä lähetin poikaluokan oppilaiden huoltajille tutkimuslupalaput, tutkimukseen osallistumiseksi (ks. LIITE1 Tutkimuslupa.)

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

Opinnäytetyöni on tapaustutkimus (case study research), jossa kerään aineiston määrällisesti ja analysoin sen laadullisesti. Tutkimuskohteena opinnäytetyössäni on yksittäinen tapaus, ryhmäkokonaisuus, jonka ryhmäytymisen prosessia tutkitaan. Tapaustutkimukseni toteutan empiirisesti tutkien, tutkimuskohteen luonnollisessa ympäristössä. Tutkimuksessani ollaan kiinnostuneita toiminnan merkityksen ymmärtämisestä. (KvaliMOTV 2013.)

Teoriasidonnaisessa tapaustutkimuksessani pyrin tuomaan ilmi asianomaisten äänen Karkkilan yhteiskoulun erillisluokkakokeilusta.

4.1 Lomakehaastattelu

Aineiston tutkimusmenetelmänä käytin internet-pohjaista kyselylomaketta, jonka toteutin Webropol-ohjelmalla yksilöhaastatteluna. Lomakehaastattelu koostui yhteensä 25, sekä strukturoiduista että avoimista, kysymyksestä. Strukturoitujen kysymysten vastausasteikkona käytin Likert-asteikkoa (täysin eri mieltä - jokseenkin eri mieltä - en osaa sanoa - jokseenkin samaa mieltä – täysin samaa mieltä), avoimet kysymykset osittain täydensivät strukturoituja kysymyksiä, osittain olivat omiaan.

Kyselylomaketta laatiessani asettamien tutkimuskysymysten lisäksi, käytin lähdekirjallisuudesta poimittuja ryhmäytymiseen ja tutkimukseni kontekstiin liittyviä teemoja;

- 1) sukupuoli ja poikakulttuuri
- 2) ryhmän jäsenet ja vuorovaikutus (yhteisöllisyys, roolit, yksilö ryhmässä)
- 3) opetus ja opetusmenetelmät

Kysymykset esitin samassa järjestyksessä kaikille haastateltaville.

Lomakehaastattelun valitsin aineiston keruumenetelmäksi, koska halusin saada tietoa oppilaiden ajatuksista ja mielipiteistä. Verkkoperustainen tiedonkeruumenetelmä valikoitui sen anonyymiteetin turvaamisen ja helppokäyttöisyyden takia. Verkossa toteutettu haastattelu säästää aikaa; aineisto tallentuu automaattisesti ja tuloksia on näin helpompi käsitellä. Yksittäisiä avoimia kysymyksiä valitsin, koska halusin tarjota haastateltaville myös mahdollisuuden vastata omin sanoin.

Aineistonkeruumenetelmää valitessani otin toki riskin, sillä hyödyntämälläni kyselyllä ei saada varmuutta siitä, kuinka vakavasti haastateltavat suhtautuivat vastaamiseen. Toisaalta, kasvotusten käytävä haastattelu olisi vienyt aikaa ja yhtälailla kyseenalaistanut haastateltavien vastausten todenperäisyyden.

Lomakehaastattelun kysymysten väärinymmärryksen välttämiseksi testasin Webropol kyselypohjan muutamalla opiskelutoverillani ennen kyselyn toteuttamista. Saatujen mielipiteiden pohjalta muokkasin kyselyn lopulliseen muotoonsa ja lähetin valmiin

kyselyn vastaajille sähköpostitse. Haastattelutilanne tapahtui haastateltaville luonnollisessa tilassa, yhteiskoulun luokahuoneessa. Jokaisella haastateltavalla oli käytössään oma tietokone, jolla kysely suoritettiin. Olin myös itse läsnä haastattelutilanteessa.

Haastattelun jälkeen Webropol-ohjelma koosti vastauksista yhteenvedon, perusraportin. Raportista kävi ilmi miten haastattelijoiden vastaukset jakautuivat Likertasteikolla. Päästäkseni enemmän sisälle vastauksiin, teemoitin ne vielä itselleni. Koostin vastaukset neljän eri teeman (sukupuoli ja poikakulttuuri, ryhmän jäsenet ja vuorovaikutus (yhteisöllisyys, roolit, yksilö ryhmässä) sekä opetus ja opetusmenetelmät) alle, joiden mukaan alun perin olin kyselyn laatinut.

Aineiston analysoinnin myötä perustelin työn tarkoituksen ja johtopäätökset Karkkilan yhteiskoulun ammatillisten käytäntöjen kehittämisen näkökulmasta. Toiminnallisuus näyttäytyy työssäni uuden tiedon tuottamisena, tutkimuksellisuus nuorten äänen esille tuomisena.

5 SUKUPUOLEEN PERUSTUVAT KOKEILUT

Tutustuessani tausta-aineistoon havaitsin, että tutkimus sukupuolen mukaan jaotelluista ryhmistä on vähäistä. Vertailukohtia omalle tutkimukselleni löytyi niukasti. Koen vaikeaksi verrata omaa tutkimustani alla esitettyihin, sillä jokainen on toteutettu eri ikäryhmille ja/tai eri lähtökohdista ja motiiveista käsin. Kaikki seuraavista toteutuksista eivät perustu erillisopetukseen.

5.1 Tutkimuksia

Tampereella, Olkahisen koulussa toteutettiin erillisluokkakokeilu vuonna 2006, ensimmäisen luokan oppilaille. Kokeilun tavoitteena oli parantaa poikaoppilaiden äidinkielen oppimistuloksia ja kohottaa tyttöoppilaiden itsetuntoa. Noin 70% oppitunneista oppilaat olivat sukupuolensa mukaisissa ryhmissä ja loput tunneista sekaryhmissä.

Jenni Lehtilän ja Katriina Vuorisen ”Tytöt ja pojat eri luokilta tasa-arvoisiksi oppilaiksi” pro gradu –tutkielman mukaan kokeilu vaikutti poikaluokan oppimismotivaatioon positiivisesti. Tyttöluokan oppilaiden itsetunnon parantumista ei voitu osoittaa. (Lehtilä & Vuorinen 2009.)

Olkahisen koulun erillisluokkakokeilun lisäksi Suomessa on toteutettu myös muita sukupuolisesti jaoteltuihin ryhmiin kohdistuvia tutkimuksia. Vuonna 1988 Espoossa toteutettiin poikakerhokokeilu, Espoon poikaprojekti, 4,5 – 6-vuotiaille pojille. Projektin tavoitteena oli kerätä tietoa poikien toiminnasta ja toteuttaa tätä lapsista lähtevää toimintaa. Tutkimustuloksissa ilmeni, että projektiin osallistujat käyttivät vertaisryhmää itsensä tuntemisen ja vuorovaikutustaitojen opetteluun. (Forsman 2008.)

Vuonna 2011 toteutettiin Koillisluotsin toimesta 13–15 vuotiaista tytöistä koostuva kasvuryhmä, jonka tarkoituksena oli vahvistaa nuorten elämänhallintaa ja jakaa kokemuksia taidelähtöisten menetelmien avulla. Yhteisöpedagogi Johanna Blomin opinnäytetyön ”Selvitys kasvuryhmän vaikutuksesta nuorten sosiaaliseen vahvistumiseen ” mukaan kasvuryhmän koettiin vaikuttaneen nuoriin positiivisesti. (Blom 2011.)

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön saralla Setlementtinuorten liitto on ollut merkittävä sukupuolisensitiivisen nuorisotyön kehittäjä. Sen aloitteesta, yhtenä Upea minä-projektin tuloksena, ja Raha-automaattiyhdistyksen tuella syntyi vuonna 1999 Tyttöjen Talo Helsinkiin. RAY:n tukena vuonna 2004 Tampereen Tyttöjen Talo aloitti toimintansa. Helsingissä Tyttöjen Talon toiminta on tarkoitettu 10-28 –vuotiaille tytöille. Perustehtävänä on tukea elämän eri vaiheissa, muun muassa järjestämällä erilaisia ryhmätoimintoja. (Tyttöjen Talo 2012; Anttonen Kever3/2006.)

Suomen lisäksi erillisopetuskokeiluja on toteutettu muunmuassa Islannissa Hjallin päiväkodissa, Ruotsissa ja Norjassa. On myös olemassa erilaisia harrastekerhoja, joita toteutetaan sukupuolen mukaisissa ryhmissä. Suomessa, esimerkiksi sekä StepUp -tanssikoulussa, että tanssikoulu DCA:ssa järjestetään tanssitunteja pelkästään pojille.

6 TUTKIMUSTULOKSIA

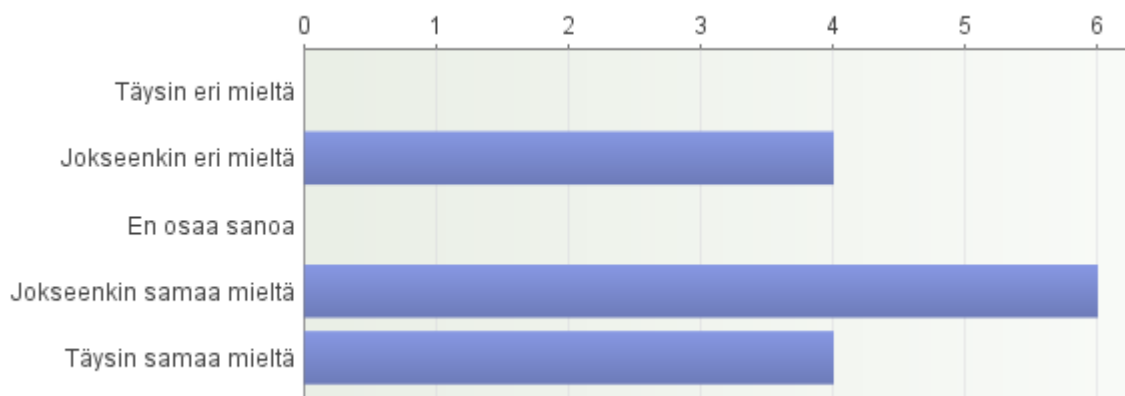
Opinnäytetyöni haastattelussa strukturoituihin kysymyksiin vastasi 14 oppilasta, avointen kysymysten vastausten määrä puolestaan vaihteli. Kolme luokan oppilasta joutui jättämään opinnäytetyöhön osallistumisen väliin sairastapauksista johtuen.

6.1 Tulokset

Enemmistön mukaan luokassa vallitsee hyvä ryhmähenki, eikä luokalla ilmene juuri-kaan kilpailua, joka häiritsisi opiskelua. Alla on esitetty diagrammilla mallintaen vastaajien mielipiteet ryhmähengestä.

3. Luokassani on hyvä ryhmähenki.

Vastaajien määrä: 14

Avointen vastausten mukaan kilpailun koetaan kuitenkin vaikuttavan luokkahenkeen. Suurimman osan mielestä kilpailu ilmenee sanaharkkana ja leikkimielisyytenä, joka puolestaan vain nostattaa luokkalaisten luokkahenkeä.

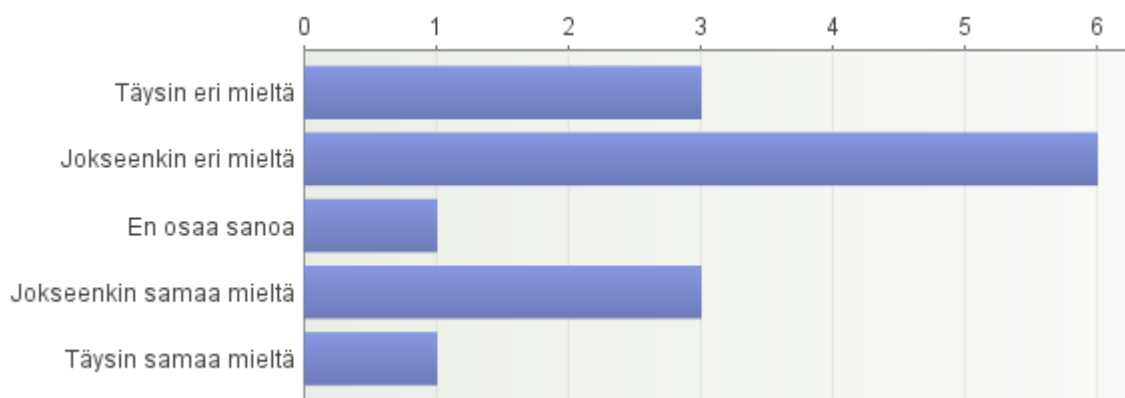
”Kilpailu ilmenee tietynlaisena vittuiluna toisille, mikä kumminkin on tietyllä tavalla leikkimielistä. Sanaharkka ja muu huutelu nostaa usein vain toisen osapuolen halua kehittyä ja näin sivuuttaa huutelijan. Luokkahengessä se vaikuttaa tavalla, joka on positiivinen. Tunnetta

itsemme ryhmän jäseneksi, sillä voimme ottaa vastaan tuon vittuilun eri lailla kun muut ihmiset, voimme ottaa sen paljon rennommin.”

Tuloksista ilmenee myös, että 9/14 vastaajasta kokee koulun yksilöllisyyteen ja erilaisuuteen kohdistuvan ajatusmaailman olevan puutteellinen (ks. diagrammi kysymyksestä 8., alla).

8. Koulussani erilaisuus koetaan voimavarana, yksilöllisyyttä kunnioitetaan.

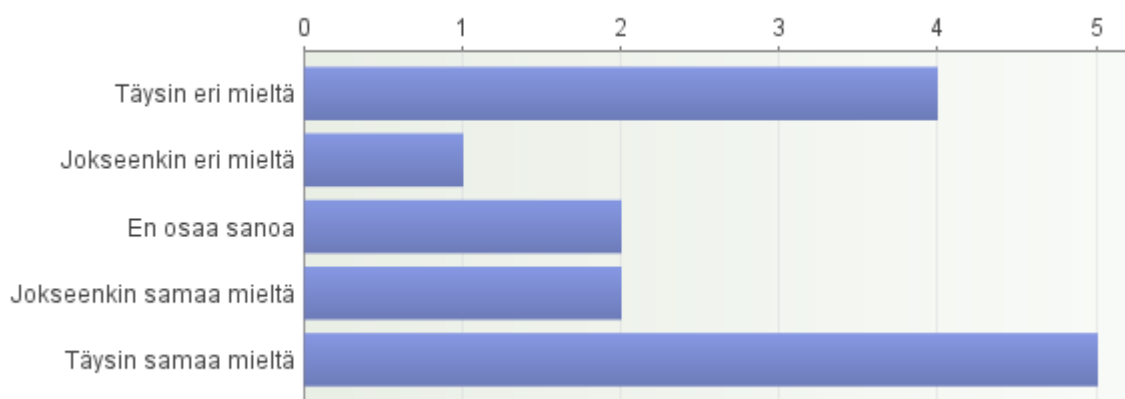
Vastaajien määrä: 14

Avointen vastausten mukaan yksikään poikaluokan oppilaista ei kuitenkaan koe koulun kohdistavan paineita tai odotuksia sukupuolta kohtaan. Se, osaavatko opettajat ottaa sukupuolen huomioon opetuksessa, herättää ristiriitaisia valintoja strukturoidussa kysymyksessä (ks. diagrammi kysymyksestä 13., alla). Yksikään vastaajista ei kuitenkaan osaa perustella mielipidettään avoimesti.

13. Opettajat osaavat ottaa sukupuolen huomioon opetuksessa.

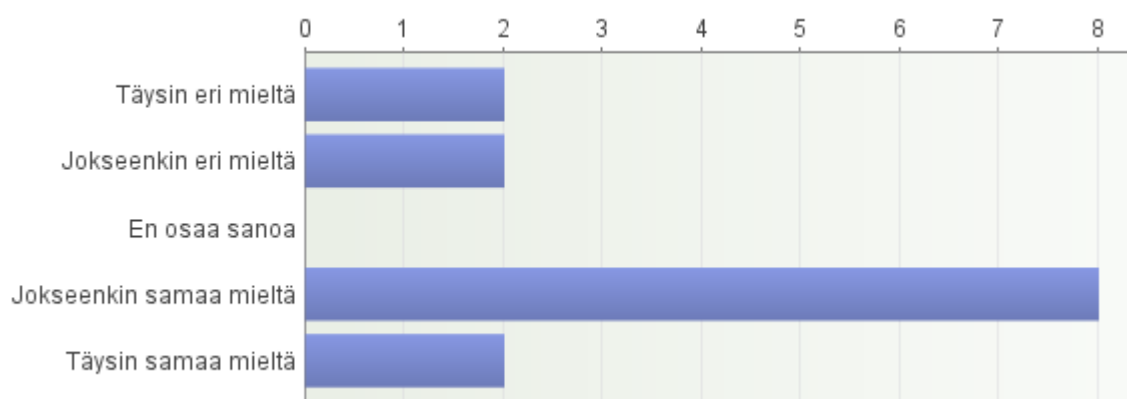
Vastaajien määrä: 14

Suurimman osan mielestä opettajat kuitenkin rohkaisevat ja tukevat oppilaita osallistumaan aktiivisesti tunnin kulkuun (ks. diagrammi kysymyksestä 12., alla), mutta yli puolet vastaajista on sitä mieltä että opetuksesta puuttuu yhdessä tehtävät menetelmät (ks. diagrammi kysymyksestä 10., alla).

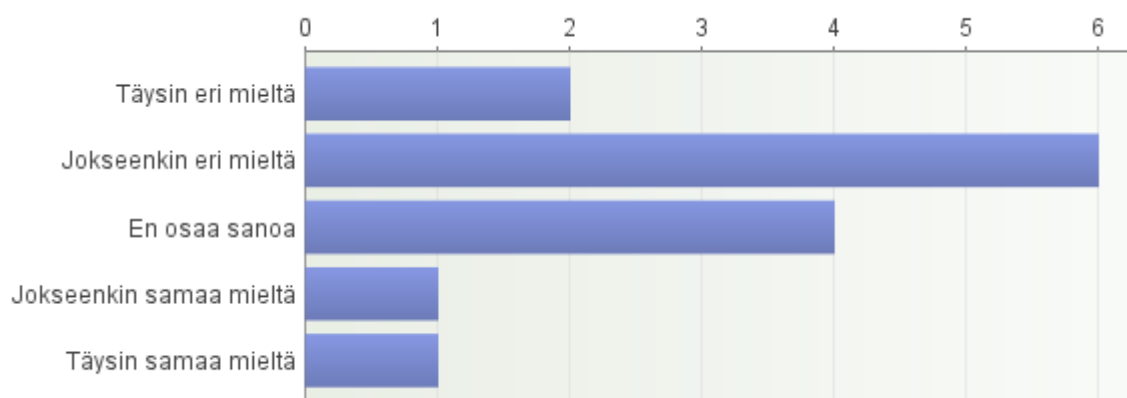
12. Opettajat rohkaisevat ja tukevat oppilaitaan osallistumaan aktiivisesti tunninkulkuun.

Vastaajien määrä: 14

10. Opetus sisältää toiminnallisia ja yhdessä tehtäviä menetelmiä.

Vastaajien määrä: 14

Avointen vastausten mukaan oppituntien sisällön koetaan perustuvan poika-sukupuoleen, ”esimerkiksi terveystiedossa ei käydä niin paljon naisiin liittyviä asioita”. Vaikkei tutkimuksessani tullutkaan asiaa ilmi, voidaan olettaa että liikunnallisten taito-

jen osuus ryhmäyttämisessä (esimerkiksi joukkuepelit) on korostunut, sillä luokan luokanvalvojana toimii miespuolinen liikunnanopettaja.

”..tyttöjen asioita ei ole käsitelty, mutta oisihan nekin ihan hyvä tietää, esim. tulevaisuuden varalle jos on naimisissa tai seurustelee yms. opettajat vaan ovat sanoneet, että ei pojat näillä mitään tee.”

Avointen vastausten mukaan poikaluokan koetaan olevan tiivis ja ryhmähengen parempi kuin verrattaessa sekaluokkaan. Luokan oppilaat kokevat olevansa vapaampia, esiintyy huutelua ja *”meininki on ronskimpaa kuin sekaluokalla olisi.”* Koetaan myös, että mielipiteet on helppo tuoda esiin ja että samaan sukupuoleen on helpompi samaistua, sekä muodostaa ryhmiä luokan jäsenten kesken. Avointen vastausten mukaan kaikki kyselyyn osallistuneet kokevat kuitenkin jääneensä paitsi vuorovaikutuksesta vastakkaisen sukupuolen kanssa.

”Etuna meidän luokalla on ryhmähenki, joka on tiiviimpi. Haittaa on se, että käyttäytyminen väkisinkin muuttuu ronskimmaksi. Tytöt pitäisivät hiukan edes aisoissa poikien käyttäytymistä.”

”Saman sukupuoliset ovat enemmän samanlaisia niin helppo tutustua”

”Myönnettävä se on, että hivenen ”syrjäytyy”, kun on pelkkiä poikia luokalla.”

”Yhteistyö sujuu paremmin, kun asioista ajatellaan hieman samanlaisesti.”

”Tutustuminen meidän luokalla on helpompaa, kavereiden tekeminen hieman vaikeampaa kuin tavallisesti. Vaikeaa myös ikään kuin luonnollisesti lähestyä muiden luokkien tyttöjä.”

”+ Tyttöjen puuttuessa opiskeluun keskittyy enemmän...”

- ... jos pystyy keskittymään melun ja penis-vitsien lomassa.”

”Tyttöihin olisi helpompi ikään kuin tekosyyn kautta tutustua ja tuntea.”

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyöni kannalta kaksi keskeistä tutkimustulosta ovat vuorovaikutuksen uupuminen vastakkaisen sukupuolen kanssa, sekä yhteistoiminnallisen työskentelymenetelmien niukkuus.

Haastateltavat kokevat jääneensä paitsi poikaluokan oppilaina niin sanotusta luonnollisesta vuorovaikutuksesta vastakkaisen sukupuolen kanssa. Sekaluokkaan verrattaessa ei opiskelua samaa sukupuolta edustavien kesken nähdä sosiaalisesti niin hedelmällisenä. Merkityksellisen tästä tuloksesta tekee se, että ihmissuhteiden luominen ikätovereiden kesken kuuluu nuoruusiän varhaisvaiheisiin (Dunderfelt 1990, 92). Vuorovaikutus vastakkaisen sukupuolen kanssa koetaan tärkeäksi, sillä seksuaalinen kypsyminen ja siihen liittyvien tunnetilojen kokeminen tapahtuu nuoruudessa (Dunderfelt 1990, 92-97). Luonnollisen vuorovaikutuksen uupuessa, erillisluokan oppilaat kokevat haastavaksi lähestyä vastakkaista sukupuolta.

Tutkimustuloksissa nousi esille yhteistoiminnallisten työskentelymenetelmien uupuminen. Myös Karkkilan yhteiskoulun arvoissa esiintyy yhteisöllinen oppiminen, opinnäytetyöni valossa tämän ei kuitenkaan tunneta toteutuvan. Nämä erilaiset ryhmätyöskentelymenetelmät ovat tärkeitä ryhmäytymisprosessin kannalta, sillä tällöin jokainen ryhmänjäsen kantaa vastuuta yhteisten, kullekin tehtävällä asetettujen tavoitteiden puolesta (Lavonen, Meisalo & al. 2012). Parhaimmillaan yhteistoiminnallinen työskentely luo oppimisen iloa ja sosiaalista kanssakäymistä. Ryhmän kiinteyden kannalta yhteistoiminnalliset menetelmät ovat tärkeitä. Ryhmätyöskentelyllä pyritään siihen, että jokainen ryhmän jäsen kokee olevansa tärkeä ryhmän toiminnalle, omine tietoineen ja taitoineen. (Lavonen, Meisalo & al. 2012.)

Jatkoa ajatellen mietinkin, olisiko mahdollista hyödyntää yhdessä näitä kahta edellä esille noussutta seikkaa, -vuorovaikutus vastakkaisen sukupuolen kanssa ja yhteistoiminnalliset, yhdessä tehtävät menetelmät. Mielestäni ehkä helpoin tapa yhdistää nämä kaksi olisi toteuttaa taideainetuntien opetus sekaryhmissä. Täten lisättäisiin luonnollista vuorovaikutusta sukupuolten välillä ja tuotaisiin sosiaalistuminen ja erilaisten oppilastovereiden yhteisössä toimiminen merkitykselliseksi ilman, että perusaineopetuksen suunnitelmat kärsisivät. Koulumaailmassa valinnaisopinnot suovat

toki oppilaille mahdollisuuden opiskeluun sekaryhmissä, mutta koen tärkeäksi muistaa, että ympäröivä koulukulttuuri vaikuttaa valintoihin. Mielestäni esimerkiksi opinto-ohjaajien tulisi tukea tyttöjä ja poikia niin, etteivät perinteiset sukupuolikäsitykset rajoita valintoja. Toki on muistettava että nuorten päätöksiin ja valintoihin vaikuttavat myös sosiaaliset taustat, kulttuurit ja kokemukset (Tolonen 2001, 256).

Kaiken kaikkiaan luokkarakenne koetaan sekä ryhmäytymistä tukevana että rajoittavana tekijänä. Ryhmäytymistä edistävinä seikkoina nähdään helppo samaistuminen samaan sukupuoleen ja opettajien rohkaiseva tuki oppituntien osallistumiseen.

Tutkimuksessani heräsi kuitenkin moninaisia vastauksia siihen, osaavatko opettajat ottaa sukupuolen huomioon opetuksessa. Yksikään tutkimukseeni osallistuneista ei osannut perustella millä tavoin sukupuoli tulisi ottaa huomioon opetuksessa. Yleisesti opetussuunnitelmaa pidetään sukupuolineutraalina, sillä valtakunnallisissa opetussuunnitelma-asiakirjoissa ei näy tyttöjä tai poikia (Arnesen 1999, 93). On kuitenkin huomioitava, että sukupuolen häivyttäminen opetussuunnitelmasta ei häivyttä sitä koulusta. Mielestäni sukupuolinäkökulma tulisikin huomioida perusopetuksen lisäksi jo opettajankoulutuksessa. Keskusteltuani eri aineiden opettajien kanssa ilmeni, ettei opettajankoulutuksessa annetuissa ohjeissa ole annettu eväitä pohtia sukupuolten merkitystä ja sen aiheuttamia pedagogisia haasteita opetukselle. Mikäli sukupuolieroja ei pohdita, stereotyyppiset näkemykset sukupuolisista ominaisuuksista vaikuttavat kunkin suhtautumis- ja lähestymistapaan, esimerkiksi opettajien suunnitellessa oppitunteja (Arnesen 1999, 93- 95 ; Ojala, Palmu & Saarinen 2009, 128). Myös tasa-arvotiedon keskus tukee tasa-arvo- ja sukupuolitietoisuuden aseman vankistamista opettajankoulutuksessa (Hautanen 2010).

”Sukupuolineutraalisuuden sijaan tarvittaisiin sukupuoliherkkyyttä, jolla tarkoitetaan sitä että kiinnitetään huomiota sukupuoleen silloin, kun sillä saattaa olla jotain merkitystä.” (Arnesen 1999, 93).

Merkityksellisen aiheesta tekee tutkimukseni konteksti, erillisluokka jo itsessään. Psykologian tohtori Aarnos on sitä mieltä että erityisesti pojat hyötyvät erillisopetuksesta, sillä he saavat kehittyä rauhassa ja oppia omaan tahtiinsa. Puolestaan Helsingin yliopiston tutkija Markku Niemivirran mukaan sukupuolten mukainen luokkakajo ei ole kannattavaa. Tuntuu siltä, että erillisluokkakokeiluista on yhtä monta mielipidettä

kuin on sanojaa. Mitä erillisluokkakokeiluista yleensä ottaen oletetaan? Tapaukseni poikaluokan oppilaiden mukaan poikaluokkaa on pidetty erityisenä, ulkopuolisten toimesta. Muun muassa oppilaiden vanhempien ennakko-oletukset olivat suuri puheenaihe haastattelutilanteessa, oppilaiden välillä. Oppilaiden mukaan useimmat vanhemmat ovat pitäneet kokeilua negatiivisena asiana. Olettamusten sijaan tapauksesta tulisi nähdä asian kehittävä puoli; mitä hyötyä tästä kokeilusta voi seurata? Tärkeää on mielestäni myös muistaa se, että mikä meille aikuisille ja ulkopuolisille on antisosiaalista voi olla sosiaalista näille nuorille.

Tutkimukseeni valitsemani tutkimusmenetelmät riittivät tuottamaan tapaukselle tarpeellisen, tavoitellun ja toivotun tiedon, jolla nuorten ääni tapauksesta saatiin esille. Tutkimus on toistettavissa samoin menetelmin, mutta kohteesta riippuen tulokset saattaisivat olla erilaisia. Mikäli samankaltaisia tapauksia tutkitaan, tutkimusmenetelmiin voitaisiin lisätä lomakehaastatteluita täydentämään esimerkiksi teemahaastattelut. Täten saataisiin syvällisempää tietoa tapauksesta, miksi asia koetaan juuri näin kussakin tapauksessa? Olisi myös mielenkiintoista tietää, millä tavoin vallitsevat ennakko-oletukset vaikuttavat itse luokan toimintaan ja luokan jäsenten omiin näkemyksiin. Mielestäni mielenkiintoista olisi myös tarkastella median roolia ja vaikutusta sukupuolisensitiivisessä työtöteessä. Seksuaalisuuden kaupallistumisen lisääntyessä näen mediakasvatuksen mahdollisuutena tarjota sukupuolisensitiivisen työtöteen. Jatkoa ajatellen minua jäi pohdituttamaan myös se, miten luokan ryhmäohjaaja näkee luokkansa tarpeet? Vertailupohjaa rakentaessa olisikin siis mielenkiintoista verrata erillisluokan oppilaiden näkemyksiä heidän opettajiensa näkemyksiin.

LÄHTEET

Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Jyväskylä: PS Kustannus.

Alasuutari, Pertti 1999. Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino.

Anttonen, Erja Kever3/2006. Sukupuolisensitiivisyys kansalaistoiminnassa ja nuorisotyössä. Viitattu 02/2013.

<http://www.uasjournal.fi/index.php/kever/article/viewArticle/1063/897>

Arnesen, Anne-Lise (toim.) 1999. Eroja ja yhtäläisyyksiä. Sukupuoli pedagogisessa ajattelussa ja käytännössä. Helsingin yliopiston Vantaan täydennyskoulutuslaitoksen julkaisuja 17.

Blom, Johanna 2011. Selvitys kasvuryhmän vaikutuksesta nuorten sosiaaliseen vahvistumiseen. Viitattu 02/2013.

<https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/37431/Johanna.Blom.pdf?sequence=1>

Cantell, Hannele 2000. Ratkaiseva vuorovaikutus. Pedagogisia kohtaamisia lasten ja nuorten kanssa. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Dunderfelt, Tony 1990. Elämänkaaripsykologia. Helsinki: WSOY.

Forsman, Tiina 2008. Sukupuolen huomioiminen varhaisiän musiikkikasvatuksessa. Viitattu 02/2013.

https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/20017/jamk_1202895896_2.pdf?sequence=1

Hautanen, Teija 2010. Tytöille ja pojille toivotaan uusia koulutus- ja uravalintoja. Viitattu 02/2013. http://www.minna.fi/web/guest/segregaatiotyoryhman_raportti

Himberg, Lea & Jauhiainen, Riitta 1998. Suhteita. Minä, me ja muut. Helsinki: WSOY.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino

Jauhiainen, Riitta & Eskola, Marjatta 1994. Ryhmäilmiö. WSOY, Juva.

Karkkilan kaupungin perusopetuksen vuosiluokkien 1-9 opetussuunnitelma, 2012. Viitattu 12/2012.

Karkkilan yhteiskoulu. Viitattu 12/2012. <http://peda.net/veraaja/karkkila/yhteiskoulu>

Karkkilan yhteiskoulun opetussuunnitelma. Viitattu 12/2012. <http://peda.net/img/portal/2491833/yhtkoops.pdf?cs=1328687936>

KvaliMOTV. Viitattu 02/2013. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/index.html>

Lavonen, Meisalo & al 2013. Yhteistoiminnalliset työtavat. Mitä yhteistoiminnallisuus on? Viitattu 02/2013. <http://www.edu.helsinki.fi/malu/kirjasto/yto/yto/>

Lehtilä, Jenni & Vuorinen, Katriina 2009. Tytöt ja pojat eri luokilta tasa-arvoisiksi oppilaisiksi. Kuvaus Olkahisen koulun tyttö- ja poikaluokkakokeilusta lukuvuonna 2006-2007. Viitattu 02/2013. <http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu03575.pdf>

Niemistö, Raimo 2000. Ryhmän luovuus ja kehitysehdot. Tampere: Palmenia.

Ojala, Hanna & Palmu, Tarja & Saarinen, Jaana (toim.) 2009. Sukupuoli ja toimijuus koulutuksessa. Tampere: Vastapaino.

Pennington, Donald C. 2005. Pienryhmän sosiaalipsykologia. Helsinki: Gaudeamus.

Ruusuvuori, Johanna & Tiittula, Liisa (toim.) 2005. Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.

Tolonen, Tarja 2001. Nuorten kulttuurit koulussa. Ääni, tila ja sukupuolten arkiset järjestykset. Helsinki: Gaudeamus.

Tyttöjen Talo. Viitattu 02/2013. <http://www.tyttojentalo.fi/fi/etusivu/>

LIITTEET

Liite 1. Tutkimuslupa

Tutkimuslupa

13.9.2011

Hyvät oppilaat ja oppilaiden vanhemmat,

Olen kansalaistoiminnan ja nuorisotyön viimeisen vuoden opiskelija Humanistisesta Ammatti-
korkeakoulusta (HUMAK, Nurmijärvi). Teen opinnäytetyöni Karkkilan yhteiskoululle. Työni käsit-
telee 9E-luokan oppilaita. Karkkilan yhteiskoulun mukaan kokemus tästä poikaluokasta on ollut
positiivinen, ja luokka on toiminut hyvin oppimistulostenkin näkökulmasta. Tutkimustehtävänäni
on saada haastatteluin selville, miten luokan pojat kokevat luokkarakenteen vaikuttaneen luok-
kansa ryhmäytymiseen ja ryhmäytymisen onnistumiseen. Tutkimukseni ei siis ole lainkaan on-
gelmalähtöinen, -hyvästä kokemuksesta halutaan oppia.

Tutkimusmenetelmänä toimii Webropol-kyselylomake, minkä luokkalaiset täyttä-
vät lukujärjestyksen mukaisella tunnilla. Analysoituani kyselylomakkeet paneudun esille nous-
seisiin teemoihin.

Tutkimukseni tuottaa opettajille tietoa, miten sukupuoli tulisi jatkossa huomioida
opetuksessa ja miten ryhmän kanssa tulisi toimia sukupuolisensitiivisesti. Tutkimustulosteni
pohjalta saadaan nuorten ääni kuuluviin ja mahdollisesti myös lievennettyä sukupuolisensitiivi-
seen luokkarakenteeseen kohdistuvia ennakkoluuloja ja pelkoja.

Opinnäytetyöni ohjaajina toimivat Humanistisen Ammattikorkeakoulun lehtori
Reijo Viitanen ja Karkkilan yhteiskoulun kuraattori Sanna Pälsi.

Vastaan mielelläni kysymyksiinne.
Yhteistyöterveisin,
Saara Rantanen
Yhteisöpedagogi-opiskelija/HUMAK
GSM. 045-132 64 03
email. saara.rantanen@humak.edu

TUTKIMUSLUPA

Lapsemme _____ saa osallistua AMK-opinnäytetyöhön liittyvään tut-
kimukseen ____.

Ei saa osallistua ____.

Huoltajan allekirjoitus: _____

Palautathan tutkimusluvan luokanvalvojalle ti. 4.10.11 mennessä.

Liite 2. Kyselylomake

Ryhmäytymisen onnistuminen poikaluokassa

1. Luokkani vuorovaikutus on avointa. Vuorovaikutus perustuu keskinäiseen kunnioitukseen.
2. Luokassani vallitsee tasa-arvoisuus, jokaisella luokkalaisellani on yhtäläiset oikeudet ja velvollisuudet.
3. Luokassani on hyvä ryhmähenki.
4. Luokallani on kilpailua, joka häiritsee ja vaikeuttaa A) opiskeluani.
5. Luokallani on kilpailua, joka häiritsee ja vaikeuttaa B) luokkahenkeä.
6. Jos vastasit kysymyksiin 4 ja/tai 5 "jokseenkin samaa mieltä" tai "täysin samaa mieltä", kerro esimerkkejä miten kilpailu ilmenee. (Esimerkiksi kiusaamisena, kaverisuhteissa, arvosanoissa, työrauhan rikkomisena...)
7. Pelkään että vastaan väärin ja minulle nauretaan.
8. Koulussani erilaisuus koetaan voimavarana, yksilöllisyyttä kunnioitetaan.
9. Oppitunneilla ilmapiiri on joustava ja avoin.
10. Opetus sisältää toiminnallisia ja yhdessä tehtäviä menetelmiä.
11. Jos vastasit kysymykseen 10 "jokseenkin samaa mieltä" tai "täysin samaa mieltä", kerro esimerkkejä toiminnallisista menetelmistä.
12. Opettajat rohkaisevat ja tukevat oppilaitaan osallistumaan aktiivisesti tunninkulkuun.
13. Opettajat osaavat ottaa sukupuolen huomioon opetuksessa.
14. Perustele kysymyksen 13 vastausvalintasi.
15. Arveletko opetuksen eronneen oppisisällöissä muihin luokkiin verrattuna? Esimerkiksi, terveystiedossa aiheena seksuaalisuus.
16. Kohdistuuko sinuun, poikana koulun puolelta paineita tai odotuksia? Miten tämä ilmenee ja onko se sinusta ongelma, johon tulisi puuttua?
17. Onko poikaluokka ollut jotenkin erityinen? Onko sinulla käsitys/tuntuma siitä, että toiminta olisi eronnut sekaluokasta?
18. Miten sukupuoli olisi mielestäsi pitänyt ottaa huomioon?
19. Poikaluokka on parempi kuin sekaluokka.
20. Millaisia etuja ja haittoja näet poikaluokan ja sekaluokan välillä?
21. Olen jäänyt jostain paitsi poikaluokan oppilaana.

22. Jos vastasit kysymykseen 21 "jokseenkin samaa mieltä" tai "täysin samaa mieltä", kerro mistä koet jääneesi paitsi.

23. Poikaluokalla voi ilmaista mielipiteensä vapaammin, kun tytöille ei tarvitse esittää olevansa enemmän kuin oma itsensä.

24. Uskon, että ryhmän muodostaminen on helpompaa saman sukupuolen edustajien kesken.

25. Perustele kysymyksen 24 vastausvalintasi.